

Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Український гідрометеорологічний центр

**Агromетеорологічний бюлетень
по території України**

**за третю декаду квітня 2023 р.
№ 12**

Видається з 1921 року

Київ 2023

**Відповідальний за випуск
Відповідальний редактор**

**М.І. Кульбіда
Т.І. Адаменко**

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

© Український гідрометеорологічний центр, 2023 р.

**01030, Київ - 30, вул. Золотоворітська, 6-в
тел. 234-85-39**

Метеорологічні умови третьої декади квітня 2023 р.

У третій декаді квітня в Україні переважала помірно тепла, в останні дні місяця із вторгненням арктичного повітря, холодна із заморозками погода. Заморозки спостерігалися у західних та північних областях. Температурний режим в середньому за декаду був нижчим від норми, в останні дні місяця у багатьох районах заходу та півночі країни середні добові температури були нижчими від норми на 4-9 °С. На Лівобережжі країни було тепліше.

Кількість опадів перевищила декадну норму у більшості центральних, східних та південних областей, на решті території опадів випало менше або близько норми.

Тривалість сонячного сяйва. Сонячного сяйва за декаду до поверхні землі надійшло від 41 до 86 годин, що близько або на 16-32 години більше, в окремих районах центральних та південних областей – на 16-25 годин менше, норми.

Температура. Середня обласна декадна температура повітря на більшій частині території країни виявилася на 1,1-1,9 °С, на Закарпатті – на 2,6 °С нижчою від норми, у Запорізькій, Харківській, Сумській, Чернігівській та Житомирській областях – близькою до неї, і становила від плюс 9,4 °С на заході до 11,9 °С на півдні країни.

Максимальна температура повітря у найтепліші дні підвищувалася до плюс 20-24 °С.

Мінімальна температура повітря у найхолодніші ночі у західних (за винятком Чернівецької), північних (за винятком Сумської) та Вінницькій областях знижувалася до 0 °С - мінус 2 °С, на решті території – до плюс 1-5 °С, у Донецькій області – до плюс 6 °С (рис. 1).

Поверхня ґрунту вночі у більшості областей охолоджувалась до 0 °С - мінус 4 °С, на Тернопільщині – до мінус 5 °С, у південних, східних, Полтавській та Дніпропетровській областях – до плюс 1-5 °С. У найтепліші дні поверхня ґрунту нагрівалася до плюс 34-47 °С.

У північних, західних, Вінницькій, місцями в Одеській, Кіровоградській, Черкаській, Полтавській та Харківській областях впродовж 1-6 днів відмічалися заморозки на поверхні ґрунту, висоті 2 см та місцями у повітрі.

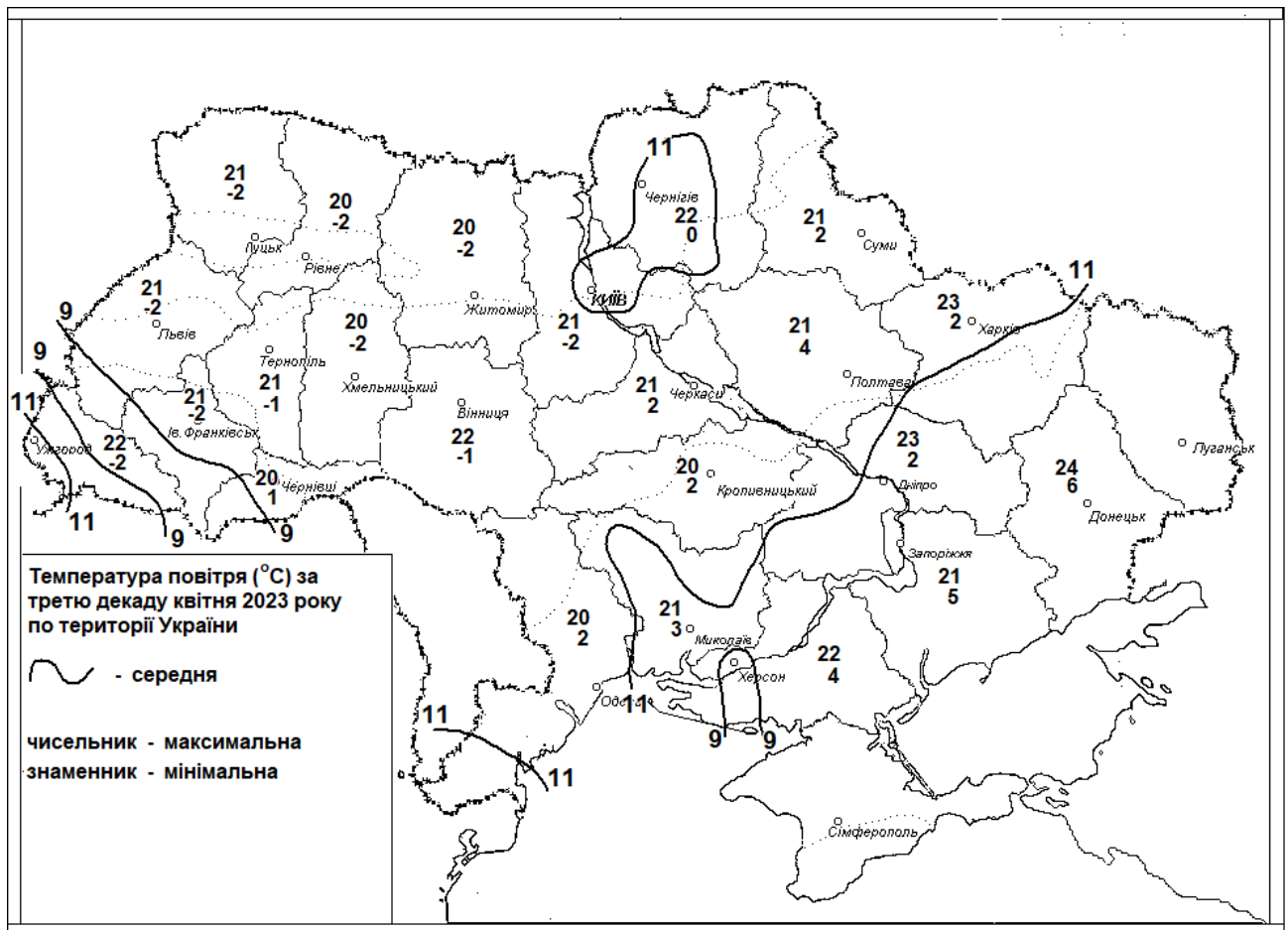

Рис.1 Температура повітря (°C) за третю декаду квітня 2023 року по території України

Опади різної кількості та інтенсивності відмічалися упродовж 1-4, у південних, центральних та східних областях – до 5-8 днів на всій території країни.

У Волинській, Львівській, Тернопільській, Хмельницькій, Житомирській та Черкаській областях кількість опадів за декаду була близькою до норми (11-15 мм), у Чернівецькій, Вінницькій, Київській та Чернігівській областях - від 50 до 75 % декадної норми (6-9 мм).

На решті території країни сумарна кількість опадів за декаду становила 130 - 167 % норми (13-21 мм), у східних, Дніпропетровській, Запорізькій, Херсонській, Миколаївській та Івано-Франківській областях – 250-408 % декадної норми (21-49 мм) (рис.2).

Добовий максимум опадів у багатьох районах східних, Дніпропетровської, в окремих районах західних (за винятком Чернівецької), Одеської, Миколаївської, Запорізької та Полтавської областей досягав – 15-30 мм (1-2,8 декадні норми).

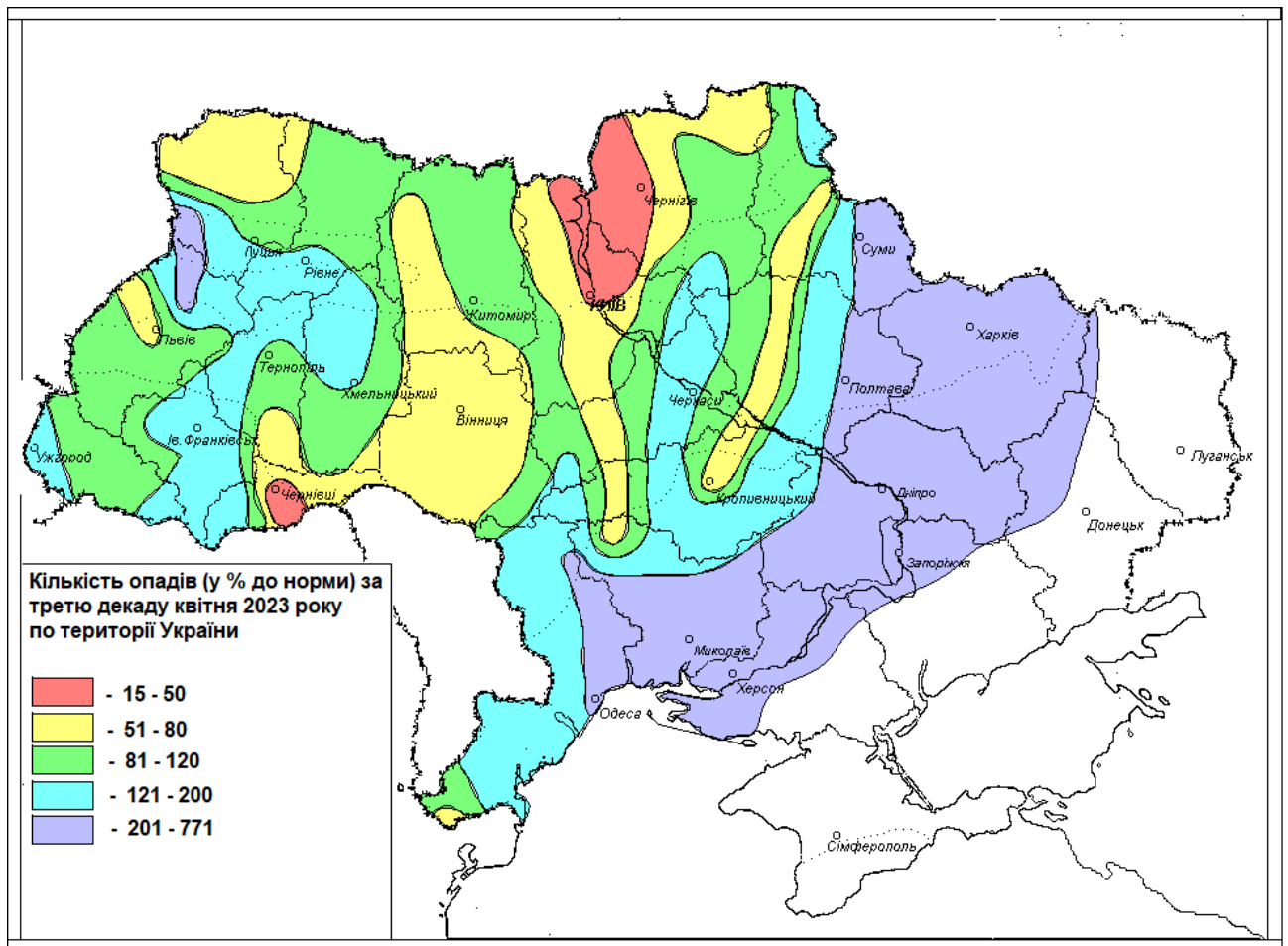

Рис.2 Кількість опадів (% до норми) за третю декаду квітня 2023 року по території України

Середня декадна температура ґрунту на глибині 10 см становила від плюс 10 °С на заході до плюс 13 °С на півдні країни.

Відносна вологість повітря в середньому за декаду становила від 57 до 83 %. Упродовж 1-5 днів майже по всій території країни (за винятком Дніпропетровської та Запорізької областей) відмічалось зниження її до 30 % і нижче.

Вітер. Упродовж 1-3 днів в Одеській, у більшості районів Миколаївської, Херсонської, в окремих районах Харківської, Кіровоградської, Житомирської, Хмельницької, Тернопільської, Львівської та Закарпатської областей відмічалось посилення швидкості вітру до 15-21 м/с.

Коротка характеристика метеорологічних умов квітня 2023 року

Середня місячна температура повітря у більшості областей виявилася близькою до норми, у Хмельницькій, Тернопільській, Чернівецькій, Івано-Франківській та Закарпатській областях - на 1,2-1,8 °С нижчою від неї, на Сумщині та північних районах Харківської області - на 1,1 °С вищої за норму, і становила від плюс 7,2 °С на заході до плюс 10,7 °С на півдні країни.

Максимальна температура повітря у найтепліші дні підвищувалася до плюс 20-24 °С.

Мінімальна температура повітря у найхолодніші ночі знижувалася до 0 °С - мінус 4 °С, на Рівненщині - до мінус 6 °С, у Миколаївській, Херсонській, Запорізькій та Полтавській областях - до плюс 1-5 °С.

Середня обласна **кількість опадів** у більшості областей становила 203-339 % місячної норми (71-133 мм), у Сумській, Чернігівській, Житомирській, Рівненській, Волинській, Львівській, Тернопільській та Чернівецькій областях - 123-200 % місячної норми (47-84 мм). На Закарпатті кількість опадів за квітень була близькою до норми (52 мм).

На багатьох метеостанціях Одеської, на окремих метеостанціях Кіровоградської, Вінницької, Черкаської, Дніпропетровської, Запорізької, Харківської та Івано-Франківської областей на 1-23 мм було перевищено найбільшу кількість опадів за квітень за період спостережень з 1961 року.

На багатьох метеостанціях Хмельницької, Тернопільської, Рівненської областей, на окремих метеостанціях Львівської, Івано-Франківської, Київської, Вінницької, Черкаської, Кіровоградської та Одеської областей, де за декаду випало від 40 до 84 мм, було на 1-25 мм перевищено найбільшу кількість опадів за першу декаду квітня за період спостережень з 1961 року.

На метеостанціях Роздільна, Одеса, Болград та Ізмаїл Одеської області, де за декаду випало 59, 64, 64 та 68 мм, метеостанції Сміла Черкаської області, де за декаду випало 44 мм, відповідно на 21, 15, 6, 21 та 5 мм було перевищено найбільшу кількість опадів за другу декаду квітня за період спостережень з 1961 року.

Вплив погодних умов на стан сільськогосподарських культур

Агromетeоролoгiчнi умoви як пo тeритopiї крaїни, так i зa впливoм нa рiзнi гpупи кyльтyp, склaдaлиcя нeoднopiднo.

Пeрeхiд cepeднiх дoбoвix тeмпepaтyp пoвiтpя чeрeз +10 °C зa oпepaтивними дaними вiдбyвcя y пepiод 11-22 квiтня, щo близькo cepeднiх cтpoкiв aбo й дeщo рaнiшe, пpoтe чeрeз нeвисoкi cepeднi дoбoвi тeмпepaтypи тa знaчнe пoxoлoдaння y кiнцi мiцяця нaкoпичeння eфeктивних тeмпepaтyp вищe +10 °C вiдбyвaлocя дeщo yпoвiльнeнo нa вciй тeритopiї, зa виняткoм cxoдy крaїни, дe нe бyлo iнтeнcивних пoxoлoдaнь.

Бaгaтo oпaдiв y бiльшocтi ceнтpальних, cxiдних тa пiвдeнних oблacтeй, як i y пoпeрeднiй пepiод, cтвopювaли cклaднi умoви, чacoм yнeмoжливлювaли пpoвeдeння тa зaвepшeння ciвби рaннiх зepнoвих кyльтyp, oптимaльнi cтpoки ciвби яких вжe зaвepшилиcя нa вciй тeритopiї. Пoльoвi рoбoти чacтo пpoвoдилиcя eпiзoдичнo зa вiдcyтнocтi oпaдiв тa пpociхaння вepхньoгo шapу гpyнтy.

Зaгaльний cтaн пociвiв oзимих кyльтyp тa рaнo зaciяних рaннiх ярих зepнoвих кyльтyp зa вiзyальнoю oцiнкoю бyв дoбpим тa вiдмiнним, мiцями y зaxiдних тa ceнтpальних oблacтях - зaдoвiльним. Зa пoвiдoмлeнням aгpомeтeорoлoгiв нa пociвax oзимини пiзнiх cтpoкiв ciвби, якi кyщилиcя вecoнoю, пoявy нижньoгo вyзлa cлoминини нaд пoвepхнeю гpyнтy пoки щo нe зaфiкcoвaнo.

Oднoчacнo пoгoднi умoви cпpияли cтpимкoмy pocyтy бyр'янiв тa пoшиpeнню гpибкoвих xвopoб нa рiзних видax кyльтyp.

Внacлiдoк кoмплeкcy нeспpиятливих умoв, зoкpeмa poзпoвcyджeння мoнoлioзy, пoстpaждaлo бaгaтo плoдoвих, нaйбiльшe вpaжeння вiдмiчeнo в aбpикocy. Зa пoвiдoмлeнням Пoлтaвcькoгo ЦГМ «дeрeвa cтoять чopнi, зaв'язь нe yтвopилacя, вiдмiчaeтьcя лишe пooдинокe лicт'я». Oкpим тoгo y кiнцi дeкaди aгpомeтeорoлoгiчнi умoви для цвiтiння плoдoвих знaчнo пoгipшилиcя чeрeз рiзкe знижeння тeмпepaтypи тa зaмopoзки y пoвiтpi.

У cxiдних oблacтях, дe бyлo дeщo тeплiшe, нiж нa рeштi тeритopiї, в цiлoмy aгpомeтeорoлoгiчнi умoви для pocyтy тa poзвиткy ycix c.-г кyльтyp бyли cпpиятливими.

У пiвдeнних oблacтях, дe пepeвaжaлa пoмipнo тeплa тa дoщoвa пoгoдa, умoви бyли cпpиятливi для aктивнoї вeгeтaцiї oзимих тa рaннiх ярих зepнoвих i зepнoбoбoвих кyльтyp.

Вологозабезпечення усіх сільськогосподарських культур було добрим та оптимальним на всій території країни, на окремих площах західних та центральних областей зберігалось перезволоження.

Теплозабезпечення

Станом на 30 квітня суми ефективних температур повітря вище +5 °С, що накопилися від дати переходу через цю межу, були близькими або на 15-30 °С вищими за середні багаторічні показники (табл.1).

Таблиця 1

Агрокліматичні зони	Сума ефективних температур вище +5 °С	
	Середні багаторічні за період 1991-2020 рр.	2023 р.
Степ	155-210	185-225
Лісостеп	135-180	135-200
Полісся	140-160	130-185

Зволоження ґрунту

Станом на 30 квітня запаси продуктивної вологи під озимими культурами в орному шарі ґрунту на більшості площ були оптимальними (26-40 мм), місцями у західних та північних областях верхній шар ґрунту був перезволожений.

Зволоження метрового шару ґрунту під озимими культурами на більшій частині площ залишалось оптимальним (142-200 мм і більше продуктивної вологи) (рис.3).

Під озимим ріпаком вологозабезпечення орного та метрового шарів ґрунту було переважно оптимальним і становило 33-48 мм та 149-181 мм продуктивної вологи.

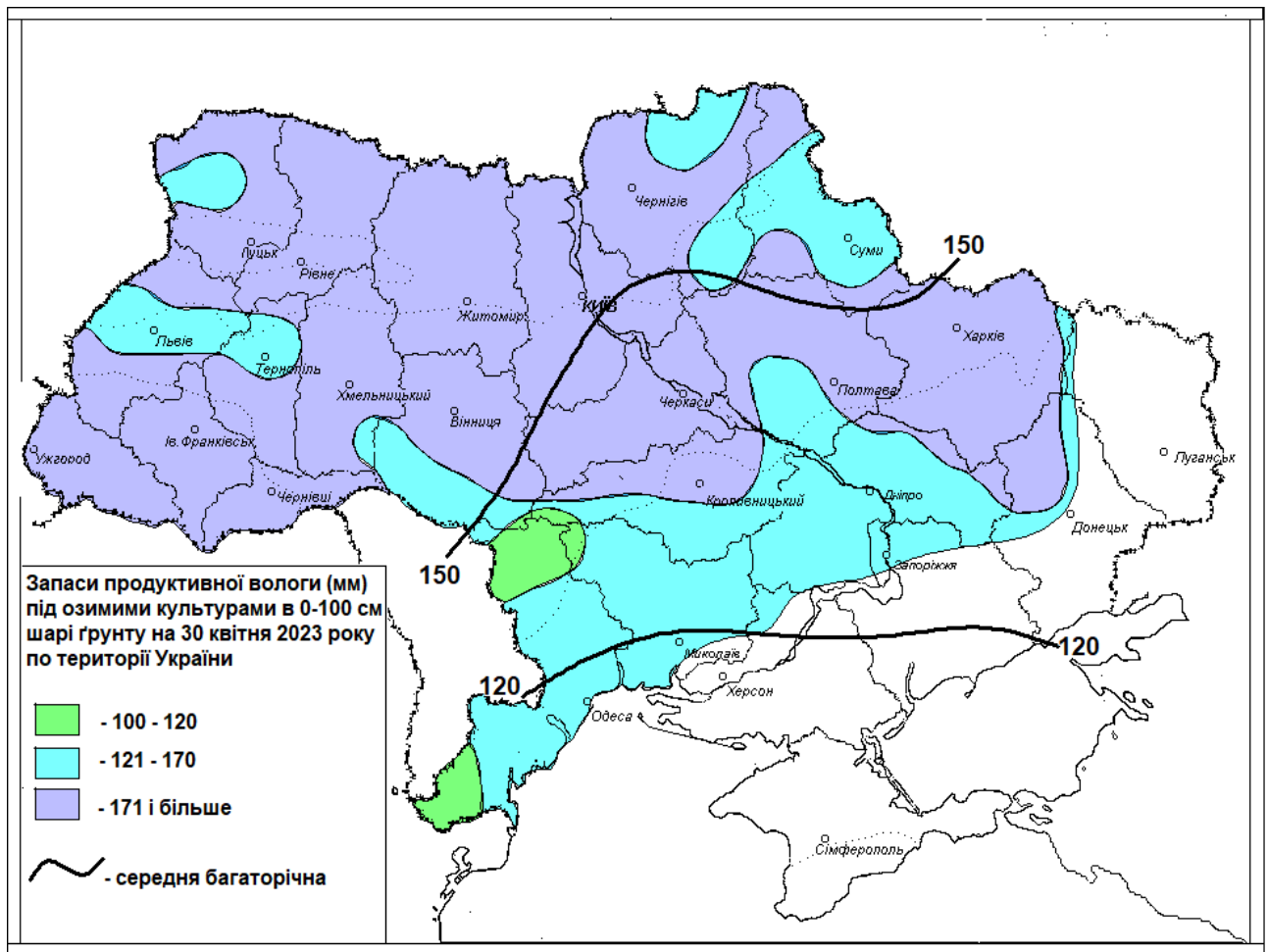

Рис.3 Запаси продуктивної вологи (мм) у метровому шарі ґрунту під озимими культурами за третю декаду квітня 2023 року по території України

Під **ранніми яровими культурами** на більшості площ зволоження орного шару ґрунту було достатнім та оптимальним (21-40 мм продуктивної вологи), місцями у північних та центральних областях 0-20 см шар ґрунту був перезволожений (рис.4).

Вологозабезпечення **метрового шару ґрунту** на переважній території площ країни було оптимальним (139-200 мм і більше).

На засіяних **кукурудзою** полях, запаси продуктивної вологи орного та метрового шарів ґрунту були достатніми та оптимальними - 24-40 мм та 154-170 мм і більше продуктивної вологи відповідно.

Під **соняшником** запаси продуктивної вологи орного шару ґрунту були переважно оптимальними - 32-40 мм і більше.

Запаси продуктивної вологи метрового шару ґрунту на більшості площ були оптимальними - (143-190 мм і більше), в південних районах Одеської областей - достатніми (до 100 мм).

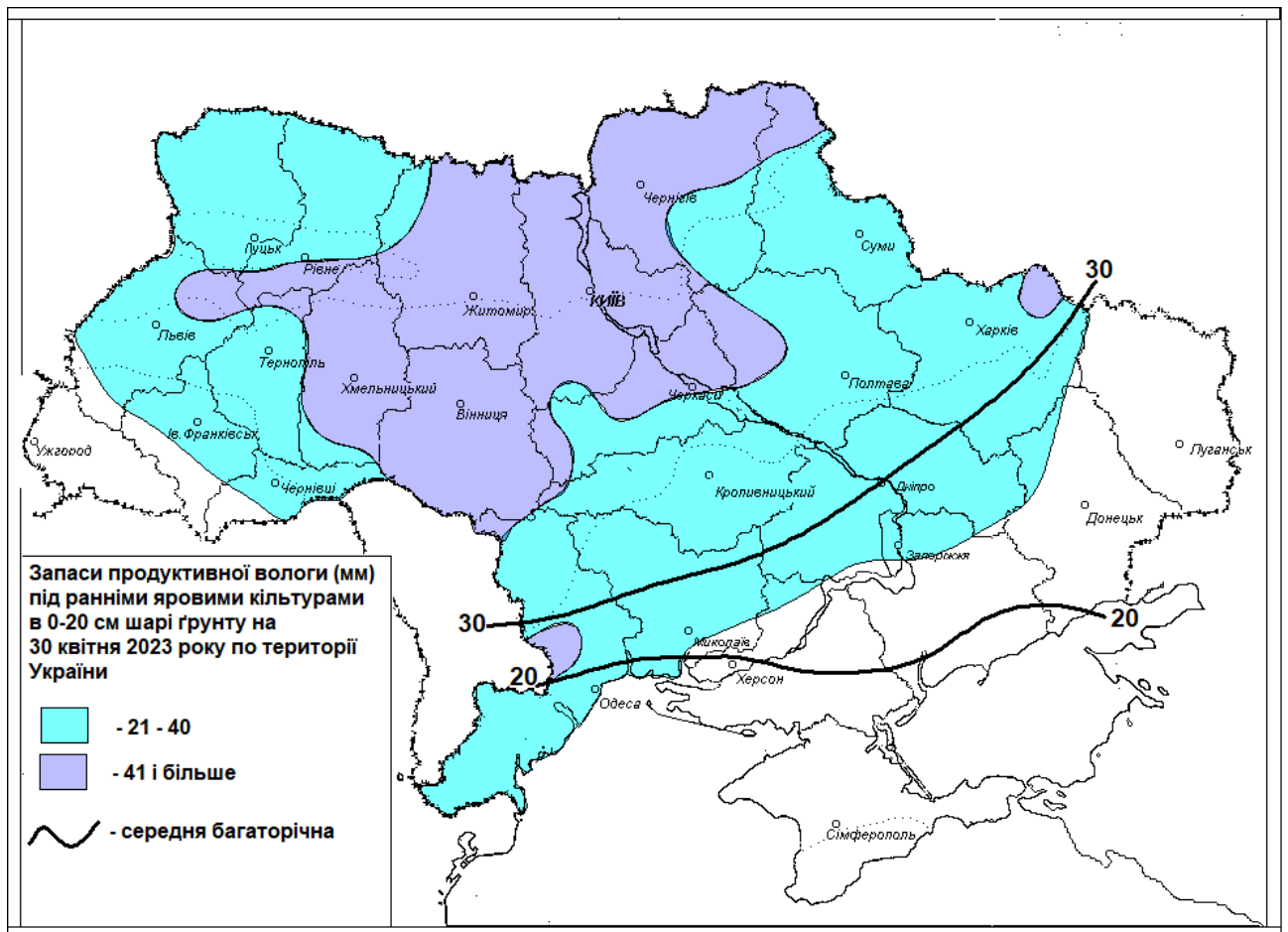

Рис.4 Запаси продуктивної вологи (мм) у метровому шарі ґрунту під ранніми яровими культурами за третю декаду квітня 2023 року по території України

Ріст і розвиток сільськогосподарських культур

Озимина (жито, ячмінь, пшениця). Упродовж декади тривало куціння та утворення нижнього вузла соломини (початок росту стебла). У залежності від фазового розвитку висота рослин становила від 10 до 35 см, на 1 м² утворилося від 620 до 1200 стебел.

Стан рослин переважно добрий.

На окремих площах західних, центральних та північних областей відмічалася пожовтіння рослин через надмірне зволоження ґрунту.

На посівах **озимого ріпаку** відмічалася утворення суцвіть, на окремих площах західних, північних та центральних областей розпочалося цвітіння.

Стан посівів переважно добрий.

Ранні ярові зернові культури. Упродовж декади у ярого ячменю відмічалось проростання зерна, утворення сходів, поява 3-го листка та утворення вузлових коренів, на ранніх посівах розпочалося кущіння. Висота рослин на фазу «3-й листок» становила від 10 до 14 см.

У ярої пшениці відмічалось утворення сходів, на ранніх посівах розпочалося листоутворення, у вівса – проростання зерна та утворення сходів, місцями ще тривала сівба.

Стан рослин, що зійшли, переважно добрий та задовільний.

Кукурудза. Упродовж декади розпочалась сівба кукурудзи, місцями відмічалось проростання зерна.

Зернобобові культури. Упродовж декади у гороху спостерігалось проростання зерна, утворення сходів та поява 3-го листка, на рано засіяних площах – поява суцвіть.

Стан посівів гороху переважно добрий.

Розпочалась сівба сої.

Соняшник. Упродовж декади тривала сівба соняшнику. На раніше засіяних площах з'явилися сходи, місцями у південних областях відмічалась поява 2-ї пари справжніх листків.

Тривало садіння картоплі, на ранніх посадках у південних та західних областях відмічались сходи та утворення бокових пагонів.

У багаторічних трав (конюшина, люцерна) тривало весняне відростання та ріст стебла.

Городні культури. Упродовж декади розпочалась сівба томатів та огірків, висадка розсади капусти у ґрунт.

Сади. У плодкових тривало розгортання перших листків та цвітіння, у груш та яблунь - відокремлення бутонів, місцями у південних областях – формування плодів. У південних та центральних областях у ранніх кісточкових закінчувалось цвітіння.

На багатьох площах південних, окремих площах центральних та східних областей у плодкових культур відмічалось ураження хворобами, місцями пошкодження листя заморозками та не утворення зав'язі у абрикоса та вишні через дощі у період цвітіння.

У винограді тривало розпускання вічок, розгортання 1-го та 3-го листків.

Агromетeорoлoгiчний бюлeтeнь пo тeритopії Укрaїни

№ 12
2023 рік

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Український гідрометeорoлoгiчний центр, 2023 р.

Копіювання матеріалів цього видання без авторського дозволу заборонено,
при використанні необхідно робити відповідні посилання.

Підписано до друку 02.05.2023 р. Формат 60x84/16. Папір ОФС
Ум.друк.арк.0,50 Обл.вид.арк.0,51. Тираж 3 Зам.

Відділ оперативної поліграфії
01030, Київ -30, вул. Золотоворітська, 6-в